

Amerikából jelentem LXIX. - Iskolabusz

2010 november 28. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

• [0](#)

Még nincs

értékelve

Mérték

“Miért van az, hogy Európa a jó kezdeményezéseket figyelmen kívül hagyja és csupán a legnagyobb ökörségeket veszi át Amerikától?” (a Los Angeles-i székhelyű antiduckface.com főszerkesztője)

Nagyon szeretem ezt az idézetet, mert minden benne van. Valóban érthetetlen a tendencia, miszerint Amerikából

sikerül mindent átvenni, leutánozni, ami eszement, felesleges, romboló hatású, legyen az divat, televíziózás, viselkedés. A pozitív kezdeményezések, a bevált, jó módszerek, az értelmes, értékes megmozdulások, események gyakran süket fülekre találnak. Ezek nem kapnak címlap sztorit és utánozni se akarjuk őket, mert 'hogymilyen gáz majmolni Amerikát'. Bezzeg ez nem merül fel, ha valóságshow-król, túléli? m?sorokról van szó. Ezeket millióan követik hétről-hétre, minden gondolkodás nélkül.

Az elmúlt másfél év során, megpróbáltam több olyan, Amerikában jól működő rendszerre, értékes kezdeményezésre felhívni a figyelmet, melyeket nem lenne elítélendő lemásolni, követni, számunkra is hasznosítható elemeit átvenni, magunk ízlésére formálni, mert a jót, a kényelmeset, a logikusait, a biztonságosat nem szégyen ellesni, eltanulni.

Ezek közé a jól működő rendszerek közé tartozik az iskolabusz rendszer is, melyről ebben a bejegyzésben próbálok átfogó képet nyújtani.

Az iskolabusz ötlete eredetileg Nagy Britanniából származik. Az első, lovakkal vontatott iskolabusz Stoke Newington-ban került forgalomba 1827-ben. London észak-keleti városrészében szállított kisgyerekeket, pontosan 25-öt. 1886 környékén, a Wayne Works jóvoltából már Amerikában is megjelentek az első iskolabuszok. Az évtizedek során a lovak által húzott kocsikat felváltották a modernebb autók, mind a külső, mind a belső berendezés átalakult.

]]>

Az Egyesült Államokban az iskolabuszok biztonsági előírásait szövetségi törvények szabályozzák, mely törvények betartása kötelező a buszok gyártói és használói részéről egyaránt. Az iskolabuszok méretéből, felépítéséből adódóan sok a 'vak terület', melyet sem a vezető, sem az utazók, sem a közlekedő autók nem látnak, így ezekre vonatkozóan külön szabályok érvényesek. Hasonlóan kiemelt terület a buszok ablakai, a visszapillantó tükrök, a biztonsági övek, az ülések, s nem utolsósorban maga a busz váza.

Az iskolabuszok színét 1939-ben változtatták hivatalosan narancssárgáról sárgára, s nem is akármilyen sárgára. A buszok színe külön nevet visel, ez a 'National School Bus Glossy Yellow' vagy röviden 'School Bus Yellow' (iskolabusz sárga-#FFD800). Tudományosan igazolt, hogy ez az a szín, mely sötétben a legjobban látható, illetve a ráfestett fekete betűk ezen a sárgán a legkontrasztosabbak.

Még ugyanezen év áprilisában, Dr. Frank W. Cyr, a Columbia Egyetem professzorának vezetésével 7 napos konferenciára gyűltek össze az érintettek, ahol megalkották az iskolabuszok biztonsági szabályzatát. 45 pontban foglalták össze a tudnivalókat, melyek nemcsak a színre vonatkoztak, de pontosan meghatározták a busz magasságát, az ülések közti távolságot, a folyosó szélességét és egyéb paramétereket is.

]]>

Kiemelten fontos szabály az iskolabuszok közlekedési elbbsége, különösen le- és felszálláskor. Ilyenkor a forgalom mindkét oldalán leáll, melyet a buszon elhelyezett jelzőfények, valamint STOP tábla indikál. A forgalom akkor is leáll, ha többsávos útról van szó. A szembejövő forgalom is áll, mely alól csupán az osztott utak kivételek. Az iskolabuszt ilyenkor kikerülni, semmikorá ívben sem szabad. Ezért az akcióért szigorú büntetés jár. Az autósok, -tapasztalataim szerint- ezt betartják, legalábbis a környékünkön igen. Nincs türelmetlenség, nincs 'gyorsan elhúzó, elvégre a gyerek még a házban van'. Amennyiben kint a tábla, villognak a fények, mindenki türelmesen áll, vár, nem kiabál a lassan búcsúzkodó szülőkre, nem fenyegeti a lassan cihelőd? gyerekeket. Aki az iskolakezdés óráiban utazik, ezzel számol, nem is beszélve arról, hogy a legtöbb autóban ül?nek szintén van gyermeke.

]]>

A figyelmeztető lámpákból 8-at helyeznek el a buszokon, 4-et elöl, 4-et hátul. Mialatt a gyerekek le- és felszállnak, ezek felváltva villognak piros és borostyán sárga színnel. A STOP táblát a vezető mechanikus rendszerrel, a sof?r fülkéből irányítva aktiválja. A STOP táblán is vannak világító fények, gyakran maga a felirat is villog.

A buszokon, méretüktől függően több vészkijárat is található, az ablakokon, a tetőn, de minden buszon, még a legkisebben is kötelező a hátsó vészkijárat.

A legtöbb járaton ma már videokamerákat is felszerelnek, mely nemcsak a gyerekek viselkedését hivatott rögzíteni, de balesetek esetén a körülmények rekonstruálásában is segítséget nyújt.

A balesetet zömét meglepő módon nem a többi autós okozza, hanem maga az iskolabusz. Felépítéséből adódóan nagy a sofőr által átláthatatlan terület. Ennek a problémának a kiküszöbölésére bonyolult visszapillantó tükör rendszert dolgoztak ki, kifejezetten iskolabuszok számára. A biztonsági övek használata nem minden államban kötelező. A következő 6 tagállamban azonban igen: Kalifornia, Florida, Louisiana, New Jersey, New York és Texas.

A technikai felszereltség után jöjjön a személyi kérdés. Kik utaznak a buszon? Milyen körülmények között és a legfontosabb, kiből lehet iskolabusz vezető. Az iskolabuszok naponta 25 millió gyermeket szállítanak Amerikaszerte. Ez a szám az iskoláskorú gyerekek felét jelenti. A többieket a szülők viszik iskolába, gyalognak, esetleg kerékpároznak. Az egészséges életmód képviselői és a sport minisztérium szomorúan adta közre a legutóbbi felmérés eredményét, miszerint a gyalogló, illetve kerékpározó gyerekek száma felére csökkent az utóbbi években.

Nem akárki kerülhet a buszok volánja mögé sem, mert iskolabusz sofőrnek lenni összetett feladat. Az iskolabusz vezetői gondoskodó, vidám, toleráns, felelősségteljes egyéniségek, akik egyszerre több feladat ellátására is képesek. Miközben nagyméretű járművet vezetnek, legtöbbször csúcsforgalomban, szemmel kell tartaniuk esetenként 72 eleven gyermeket is. Összességében úgy is mondhatnánk, olyan személyek, akiknek hátul is van szemé, nem is egy pár, hisz az egyik párnak a gyerekeken, a másik kettőnek a busz által kitakart pontokon kell lenni. Az iskolabusz vezetőjének képesnek kell lennie a gyors, átgondolt döntésre, s minden esetben nyugodtnak, higgadtnak kell maradnia. Mielőtt munkába áll, kötelező elvégeznie egy 'defensive driving' (védekező vagy más néven gazdaságos vezetés) kurzust.

Az iskolabusz vezetője a család barátja is. Ismeri a szülőket, testvéreket, így a család biztos lehet benne, hogy a gyermek nem megy el idegenekkel. Amennyiben valamilyen zavaró eseményt tapasztal, azonnal jelzi a szülőknek. Attól a pillanattól kezdve, hogy az ajtó becsukódik, a gyerekek második szülőjévé lép elő. Övnia kell a gyerekek testi épségét, felügyelnie, hogy a csomagok biztonságosan legyenek elhelyezve, hogy a gyerekek ne álljanak fel, szemmel kell tartania az esetleges veszekedéseket is.

Minden buszvezető ismeri a biztonsági berendezések, vészkijáratok használatát, alapvető elsősegélynyújtási ismeretekkel rendelkezik. Azok a vezetők, akik testi és/vagy szellemi fogyatékkal küzdő tanulókat szállítanak, külön képzésen vesznek részt. Ők valamennyien az átlagnál is empatikusabbak, tudniuk kell kezelni az esetleges vészhelyzeteket is, melyek a gyermekek állapotából fakadhatnak. Kezelnük kell a rámpákat, tolokocsikat, különféle egészségügyi segédeszközöket.

Minden kisgyermek más és más, vannak rosszabb és jobb napjaik, arról nem is beszélve, hogy mindig akadnak nevetlen, rossz modorú, szófogadatlan utazók is. A buszsofőrnek ezekre a helyzetekre is megoldást kell találnia. A szülőknek is feladatot jelent, hogy megértessék gyermekeikkel, hogy a buszon viselkedni kell, hisz abban a pillanatban, ha a vezető nem az utat figyel, veszélybe sodorhatja az egész társaságot.

Megtalálni a középutat a barát, családtag és a fegyelmező vezető között nem könnyű, de amennyiben ez sikerül, akkor remek, bizalomra épülő, nyugodt kapcsolat alakul ki a gyerekek, a családok és az iskolabusz sofőr között.

Kedves olvasóm, Kálmán, több, érdekes, gyakorlati kérdést is feltett, melyekre itt szeretnék válaszolni. Köszönöm az érdeklődést, a konstruktív közreműködést.

- mit csinál a busz, ha épp nincs iskolakezdés, vagy -végzés?

- mit csinál a buszvezető, ha épp nem kell a gyerekeket szállítania (pl. egész délelőtt)?

A különböző iskolák különböző buszvállalatokkal állnak szerződésben. Az iskolakezdésben, az órarendben iskolánként vannak eltérések, emiatt tolódik a reggeli szállítás, vagyis nem feltétlen zárul le 8 és 9 óra között. A délutáni hazaszállításig fennmaradó időben a buszok más feladatokat látnak el. Ők viszik a gyerekeket különböző

iskolán kívüli foglalkozásokra. Túrákra, játszóparkokba, múzeumokba, baseball pályára. Az amerikai gyerekek több időt töltenek az iskolapadokon kívül, gyakorlati élményeket gyűjtve, mint a magyar gyerekek, s ezt sajnos tapasztalatból tudom. (Ahol én tanítottam, még az iskolafofogszatra eljutni is gond volt, mert nem volt a szülőknek pénze két plusz buszjegyre. Hányszor fizettem be a saját zsebemből a gyereket, mert sajnáltam másik osztállyal az iskolában hagyni. Volt olyan is, hogy a szülőt egyszeren nem érdekelte.) Az iskolabuszok más intézményekkel is szerződésben állnak, ezt a helyi önkormányzat szabályozza. Például kik szállítják az idősök otthonainak lakóit könyvtárba, kirándulásokra. Egy régebbi cikkben írtam róla, ('[Age-friendly' New York](#)') hogy több városban, köztük Manhattan-ben is, iskolabuszokkal szervezik meg a nyugdíjasok bevásárló útjait. Gyakran hétfővégre is marad feladat. Több múzeum szervez utakat, melyekre ezeket a buszokat veszik igénybe. Személyes élmény, hogy a közelünkben levő skanzenbe például nem engednek be autóval, a parkolási lehetőség messzebb van, így rendezvények esetén (amikor a közeli kis-parkoló hamar megtelik) buszok szállítják be a skanzen területére a látogatókat.

- tényleg nincs más személyzet a buszon, aki a gyerekekre felügyel, csak a sofőr? Akkor nem irigylem a munkájáért.

Tényleg nincs, kivéve akkor, ha valamilyen közös kirándulás van, úgynevezett 'field trip', ahová a szülők is gyakran hivatalosak.

- egy-egy busz csak egy iskolát lát el, vagy a menetrend érint több intézményt is?

Az első válaszom, azt hiszem ide is érvényes. :)

- honnan tudja a sofőr, hogy - pl. a tanév elején - mely gyerekek szállhatnak fel és kik nem a buszra? Névsort olvas?

A tanév elején az iskola felméri, hogy kik igényelnek iskolabuszt, ennek megfelelően kialakítják a megállóhelyeket és az időpontokat. Ezt a listát küldik el a buszvállalatnak. A gyerekeknek pedig 'buszbérletet' adnak, ezzel jelentkeznek a sofőrnél első alkalommal, meg minden olyan esetben, ha esetleg új sofőr vezet. A bérleten szerepel a neve, fényképe, az iskola neve, a gyermek életkora, évfolyama, gyakran az is, hogy melyik teremben tanul, a busz száma, a gyerek aláírása.

]]>

- ki értesíti és hogyan a sofőrt, ha a gyerek beteg és aznap nem kell rá várni a sarkon?

Ez területenként változó. Nagyvárosokban nem várnak. A buszok általában nagyon pontosak. Ha a gyerek nincs a megállóban a kiírt időpontban, akkor annyi. Barátságosabb helyeken túlköli a ház előt, ha nincs kinn a gyerek és ilyenkor persze vár egy cseppet, ha csak késésben vannak vagy valaki kiszól, hogy nem megy a gyerek.

- nagyon komolyak a biztonsági szabályok, ebből gondolom, hogy a gyerekek csak ülve utazhatnak.

Természetesen csakis ülve.

Mi a helyzet, ha megné az igény (új család költözik az utcába 3 gyerekkel) és a gyerek már nem fér el a buszon?

Egy-két gyerek esetében ilyenkor egy közeli, másik megállóba irányítják a tanulót, de hogy szinte legyenek, igazán teli buszokkal én még nem találkoztam. Ezen a környéken elég kis kihasználtsággal mennek a buszok. Öt-tíz szabad hely mindig akad.

- ismerik-e a sofőrök az "elre a világoskékek" viccet?

Ezért a kérdésért külön hálás vagyok, mert nem tudtam igazán, hogy a cikkben hogyan említsem meg, sőt azt sem,

hogyan egyáltalán kitérjek-e rá, így végül kimaradt ez a probléma, főleg azért, mert én csak a New York állambeli helyzetet ismerem. Sajnos egyre gyakrabban hallok a tévé híradásaiban a buszon történt atrocitásokról. Ez természetesen nagyobb gyerekeket érint. Rasszista felhangú verekedések, tettlegesség. Nemrégiben a kés is elkerült. Gyakori a színesbőrűek és színesbőrűek közti ellentét, illetve a homoszexuális nagy gyerekek elleni erőszak. Magyarán összeverekednek a buszon és ilyenkor a sofőr helyzete még nehezebb, hiszen nem rendelkezik semmilyen ehhez hasonló joggal nem rendelkezik, nem visel semmilyen fegyvert. Az egyetlen lehetősége, hogy megáll és azonnal beszél a rendőrségre. Felelősségét, azt hogy helyesen járt-e el az adott esetben, nyomozással próbálják bizonyítani. Nem könnyű és nagyon szomorú, hogy ilyen elfordulhat.

Amennyiben a kérdés az ültetési rendre vonatkozott, akkor azt mondom, ilyen nincs, 'az gyűz, aki előbb', vagyis mindenki oda ül, ahová akar, érkezési sorrend van.

Köszönöm a remek kérdéseket.

A bevezetésben említettem, hogy az iskolabusz rendszer jól működik az Államokban, s bizonyos elemeit érdemes lenne átvenni, legalább azokat, melyek a gyermekek testi épségét hivatottak biztosítani. Ez akkor fogalmazódott meg bennem még inkább, amikor kedves barátom, [Náncsi blog](#)-ján egy bejegyzésre bukkantam, melyben a faluban uralkodó felháborító iskolabusz helyzetre hívta fel a figyelmet. Érdemes lenne az illetékeseknek is olvasni sorait, hisz a gyerekek életénél nincs fontosabb, s bizonyára a szülők is besegítenének, akár anyagilag is, ha ez lenne a megoldás a tarthatatlan helyzetre. (Amerikában az iskolabusz szolgáltatás ingyenes.)

Náncsiék falujában az iskolabusz nem egyszer nyitott ajtóval közlekedik, mivel úgy történik, a legrozogább busz került ebbe a szolgálatba, melynek szinte mindennapos technikai gondjai vannak. Nemcsak az ajtókkal van baj, de az is megesett már, hogy a jármű félúton lerobbant.

Náncsi ezt írta: "Nem nagyon halad az ügyünk... sőt... visszafelé halad... ugyanis egy nap, már egyáltalán nem indult a busz, küldtek egy másikat (hasonló állapotban) aminek nem is sikerült eljutni az iskoláig... viszont egy, a városból összeszedett kislányt a völgyben felejtett... a kislánynak hála Istennek volt annyi esze, hogy bement a völgybe, az alsótagozatos suliba, és szólt az egyik tanárnak, ugyan hívná már föl a szüleit, hogy nem tud eljutni se a suliba, se haza." No comment.

Nálatok, ahol éltek, van iskolabusz rendszer? Én nagyvárosban nőttem fel, ahol nem volt rá szükség, így nem igazán van személyes véleményem ez ügyben. Az amerikai helyzetet nap mint nap megfigyelem, de kíváncsi vagyok, nektek milyen tapasztalataitok vannak.

Irodalom: [School Bus History](#)

Garbutt Katalin
<http://tinkmara.freeblog.hu/>

Szerző a *Flag Polgári Műhely* tagja

[Tweet](#)

DR. DRÁBIK JÁNOS
100 ÉVVEL TRIANON UTÁN

DVD

A trianoni gyalázatról tabumentesen

„Egy film amelyet minden
magyarnak látnia kell”

Ajánló